

maae naturligtviis ønske Fred; men Resultatet kan blive mere end en Fred; det kan blive et saadant, som jeg ikke troer, at noget levende Medlem af den danske Folkekirke kan ønske sig. Det er jo heller slet ikke givet, at en Commission vil bringe en foreløbig Vaabenhvile; tværtimod. Først vil man fra den ene Side trænge paa at faae en Commission, og naar man endelig har bevilget Pengene dertil, saa vil man trænge paa at faae Pengene brugte; men paa den anden Side vil man sige: Lad os oppebie roligere Tider, inden vi paany gaae videre. Der vil altsaa komme til at foreligge to bestemt modsatte Meninger om, hvorvidt man skal tage Commissionen strax, eller hvorvidt man skal vente. Nu kommer imidlertid Commissionen, men hvem kommer til at sidde i den? Ja, det er Noget, man forud kan sige sig selv: de meest Betydende, fordi det er de aandeligt Dygtige, de, der selv kalde sig Kirkens virkelige Tilsynsmænd og Bærger, de, der troe om sig selv: vi alene vide, hvad der kan tjene Folkekirken til Bedste, og disse ville da i Commissionen forsøge paa at gjøre de samme Anstuelser gjældende, som vi finde i forskjellige Udtalelser, der ligge her paa vort Bord. Andre ville rimeligtviis ogsaa komme med andre Anstuelser i en saadan Commission; men de ville blive saa faa i Tal, og desuden Saadanne, som i disse Spørgsmaal saa lidt kunne hamle op med de Andre, at de kun faae en meget forsvindende Stemme i Commissionen. Dermed er imidlertid ikke Vaabenhvile givet; thi de, hvis Antal i denne Commission kun er en forsvindende Størrelse, have Befolkningen med sig. Der vil saaledes komme andre Møder imod Commissionens Møder, og vi ville da see, at Kirkecommissionen og en stor Deel af Folkekirken Medlemmer ingenlunde staae paa Fredsfod med hinanden; det vil tværtimod da komme frem, at de staae paa Krigsfod med hinanden, og jeg kan ikke see Andet, end at Fremkomsten af en saadan Commission end ikke engang foreløbig kan bringe Vaabenhvile. — Naar jeg for 14 Aar siden havde Tiltro til den Sammensætning, som en saadan Commission vilde faae, skal jeg erindre om, at det viste sig, at den Sammensætning, jeg havde formodet vilde komme, slet ikke kom. Commissionen blev, som jeg tid-

ligere har oplyst, sammensat af 16 høitstaaende Embedsmænd og to kjøbenhavnske Borgere, der med al deres Hæderlighed dog aldrig offentlig havde vist nogen særlig kirkelig Interesse; men denne Sammensætning var ikke en saadan, som jeg forud havde erklæret, at jeg ventede eller haabede noget Godt af. Jeg har altsaa, dersom jeg har haft for god Tro, faaet en Erfaring, som naturlig maa affkere mig fra fremdeles at have den, nemlig en Erfaring om, at min gode Tro er bleven gjort til Skamme, og dette maa end yderligere opfordre mig til at være imod en Kirkecommission. Det er værd at lægge Mærke til, hvilke Udtalelser der har kunnet fremkomme her i Landet fra flere af dets Embedsmænd, uden at de dog derfor paa nogen Maade ere blevne fritagne for deres Embedspladser. Der er kommet Udtalelser, som man i høi Grad maa undre sig over, fordi man skulde troe, at de vare komne fra et katolsk Land og ikke fra et protestantisk. Man har saaledes seet Udtalelser om, at en Lovgivning af Rigsdagen vilde fremdrage det hele Spørgsmaal om den kirkelige Disciplin, og at dette Spørgsmaal vilde vinde en saadan Styrke, at der vilde være stor Fare for et aabenbart Brud imellem Staten og Kirken. Man har fra en anden Side hørt Udtalelser om, at hvis en saadan Lov gif igjennem, vilde det fremkalde Spørgsmaalet om den kirkelige Disciplin, men at dette Spørgsmaal ikke vilde kunne afgjøres af Noget, hverken af Regjeringen eller af Biskopperne personlig; der var ikke nogen som helst Autoritet, som kunde afgjøre det, fordi man ikke havde en saadan lovgivningsmyndig Forsamling, der var berettiget til at tage Bestemmelse derom. Naar man seer saadanne Erklæringer, og man endvidere seer saadanne Embedsmænd blive siddende paa deres Pladser, maa man vistnok spørge sig selv, om der ikke er Fare paa særde ligeoverforflige Mænd. Jeg skal bemærke, at de Udtalelser af de to Mænd, jeg her har nævnt, og som jeg i sin Tid har nedskrevet, ere fremkomne fra Biskopperne Brammer og Martenssen.

Angaaende det Forslag, jeg har optaget, vil jeg kun sige saameget, at den nu afgaaende Minister — om hvis personlig hæderlige Charakter jeg ikke skal udtale mig, thi Alle ere